

Received: October 3, 2020

Revised: December 28, 2020

Accepted: December 28, 2020

**แนวคิดและวาทกรรมว่าด้วย
“ยุโรปแห่งประชาชาติ”:
แนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรป
ท่ามกลางวิกฤตการณ์สหภาพยุโรป:
กรณีศึกษาพรรค Law and Justice
ในโปแลนด์และพรรค Fidesz ใน
ฮังการี**

*The Discourses of “The Europe of Nations”
: Euroscepticism in the Light of the European Union
Crises: the Cases of Law and Justice in Poland and
Fidesz in Hungary*

ณรงญา ตัญจพัฒน์กุล
นักวิชาการอิสระ กรุงเทพมหานคร

Narajaya Tanjapatkul
Independent scholar , Bangkok

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้มีจุดประสงค์ที่จะวิเคราะห์และอภิปรายความเปลี่ยนแปลงเชิงแนวคิดและวาทกรรมว่าด้วย “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ของพรรค Law and Justice ในประเทศโปแลนด์และพรรค Fidesz ในประเทศฮังการีในบริบทของวิกฤตการณ์สหภาพยุโรปซึ่งเป็นชุดเหตุการณ์ที่ทำลายแนวคิดการบูรณาการสหภาพยุโรปแบบเหนือรัฐ อันประกอบไปด้วยวิกฤตการณ์หนี้สาธารณะยูโรโซน วิกฤตการณ์ผู้ลี้ภัย และการลงประชามติออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร บทความนี้เสนอว่า แนวคิดว่าด้วย “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ซึ่งเป็นแนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปที่พรรค Law and Justice และพรรค Fidesz เสนอไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงเนื้อหาสาระและแกนอุดมการณ์ซึ่งสร้างอยู่บนพื้นฐานอุดมการณ์ชาตินิยมและหลักการอธิปไตยแห่งชาติ หากแต่มีการเปลี่ยนแปลงในระดับการวางกรอบของวาทกรรมจากระดับรัฐชาติไปสู่การเชื่อมโยงที่ระดับสหภาพยุโรปมากยิ่งขึ้น โดยวิกฤตการณ์สหภาพยุโรปได้เปลี่ยนจากวาทกรรมการผลักดันความเข้มแข็งของอธิปไตยและอัตลักษณ์แห่งชาติ ไปสู่การสร้างวาทกรรมที่ว่าด้วยวิกฤตแห่งการสูญเสียอธิปไตยและอัตลักษณ์แห่งชาติที่สหภาพยุโรปซึ่งคือ ‘ความเป็นอื่น’ ที่ไม่ใช่ชาติโปแลนด์และฮังการีคุกคาม ‘ชาติ’ ด้วยการบูรณาการแบบเหนือรัฐและนโยบายที่ดำเนินโดยสหภาพยุโรป

คำสำคัญ: การบูรณาการสหภาพยุโรป, การต่อต้านสหภาพยุโรป, โปแลนด์, ฮังการี, พรรค Law and Justice, พรรค Fidesz, ยุโรปแห่งประชาชาติ

Abstract

This article aims to examine, analyse and discuss the transformation of the discourses of “the Europe of Nations” of the incumbent national populist Eurosceptic Law and Justice (PiS) in Poland and Fidesz in Hungary undergone in the light of the European Union crises, notably European debt crisis, European immigration crisis and the epitome of Eurosceptic sentiment known as ‘Brexit’. The discourse analysis shows that the European Union crises do not transform Law and Justice’s and Fidesz’s Eurosceptic vision and ideology, which are fused and constructed on the basis of conservative nationalism, at their ideological core, but the crises do impact how the parties’ discursive formation. In the light of the crises, Law and Justice and Fidesz portray the European Union crises as the crisis of national sovereignty and national identity, threatened by supranational principle and practices of the European Integration.

Keywords: European Integration, Euroscepticism, Hungary, Poland, Fidesz, Law and Justice, PiS, Europe of Nations

บทนำ

การปฏิวัติล้มล้างระบอบคอมมิวนิสต์ ค.ศ. 1989 (The 1989 Revolution) ได้ปลดปล่อยประเทศในภูมิภาคยุโรปกลางอย่างโปแลนด์ และฮังการีออกจากกรอบการปกครองของสหภาพโซเวียต ส่งประเทศ “ยุโรปตะวันตกที่ถูกลักพาตัว” (“kidnapped West”)¹ กลับคืนสู่โลกตะวันตก “ฉันทามติเสรีนิยม” (“liberal consensus”) หลังการล่มสลายลงของสหภาพโซเวียตได้เรียกระบบและอัตลักษณ์ทางการเมืองเสรีนิยมประชาธิปไตยและเศรษฐกิจตลาดที่สูญหายไปหลังจากช่วงระหว่างสงคราม (interwar period) จากการที่เป็นสมรภูมิระหว่างมหาอำนาจกลับคืนสู่ภูมิภาคยุโรปกลาง² และเมื่อค.ศ. 2004 โปแลนด์และฮังการีได้ “หวนคืนกลับสู่ยุโรป” (“Return to Europe”) อย่างสมบูรณ์อีกครั้ง เมื่อประเทศทั้งสองเข้าร่วมการบูรณาการสหภาพยุโรป (European Integration) อันเป็นโครงการสันติภาพที่ยุติความบาดหมางระหว่างรัฐชาติและซบเซาชีวิตยุโรปจากความบอบช้ำหลังการสิ้นสุดลงของสงครามโลกครั้งที่สองผ่านแนวคิดการบูรณาการแบบเหนือรัฐ (supranationalism) โดยที่สหภาพยุโรปหิบบั่มอำนาจอธิปไตยบางส่วนของรัฐสมาชิก และมุ่งที่จะไปสู่การเป็น “สหรัฐแห่งยุโรป” (“United States of Europe”) อย่างไรก็ตาม ตลอดระยะเวลาครึ่งศตวรรษของการบูรณาการยุโรปได้นำการบูรณาการไปในทิศทางตรงกันข้าม แนวคิด Euroscepticism หรือแนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปได้ทะยานขึ้นมาจากแนวคิดกระแสรอง ช่วงชิงและจับจองพื้นที่ทางความคิดในภูมิทัศน์การเมืองยุโรปกระแสหลัก³ ทำลายกระแสแนวคิดสนับสนุนสหภาพยุโรปซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ทางความคิดว่าด้วยการรวมยุโรปมาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สอง วิกฤตการณ์สหภาพยุโรป ซึ่งประกอบไปด้วยประเด็นปัญหาเชิงโครงสร้างของสหภาพยุโรปว่าด้วยประชาธิปไตยขาดดุล วิกฤตการณ์หนี้สาธารณะยูโรโซนใน ค.ศ. 2009 วิกฤตการณ์ผู้ลี้ภัยจากตะวันออกกลางและแอฟริกาใน ค.ศ. 2015 ตลอดจนการลงประชามติออกจากสหภาพยุโรปของ สหราชอาณาจักรหรือที่

รู้จักกันในนามของ ‘Brexit’ ค.ศ. 2016⁴ ได้ส่งผลให้กระแสแนวความคิดต่อต้านสหภาพยุโรปปกคลุมทั่วยุโรปและรวมทั้งกระแสดังกล่าวยังได้พัดพาเข้ามาสู่ภูมิภาคยุโรปกลาง ท่ามกลางวิกฤตการณ์สหภาพยุโรปที่ตอกย้ำความไม่เท่าเทียมเชิงอำนาจระหว่างประเทศยุโรปตะวันตกและยุโรปตะวันออก⁵ พรรค Law and Justice (PiS: Prawo i Sprawiedliwość) ในประเทศโปแลนด์และพรรค Fidesz ในประเทศฮังการี ซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่มีแนวความคิดต่อต้านสหภาพยุโรปและมีอุดมการณ์ขวาประชานิยม (Right-wing populism) ได้นำพาโปแลนด์และฮังการีถอยจากการ “หวนคืนสู่ (สหภาพ) ยุโรป” เสนอแนวคิดและวาทกรรมว่าด้วย “ยุโรปแห่งประชาชาติ” (“The Europe of Nations”) เรียกร้องยุโรปให้หวนกลับคืนกลับไปสู่ยุโรปที่รัฐชาตินั้นทรงอำนาจอธิปไตยอย่างสมบูรณ์ และทำลาย “ฉันทามติเสรีนิยม” ที่เป็นกระแสแนวความคิดที่นำไปสู่การสลายลงของ “ชาติ”

ปฏิเสธไม่ได้ว่าแนวความคิดต่อต้านสหภาพยุโรปเป็นแนวคิดที่เติบโตขึ้นอย่างทั่วถึงและได้กลายเป็นพลวัตสำคัญในภูมิทัศน์การเมืองกระแสหลักของยุโรปในหลายบริเวณ ทั้งในกลุ่มประเทศยุโรปตะวันตก ยุโรปเหนือ ยุโรปใต้ ตลอดจนยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก กระแสการเติบโตที่มีอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนนี้สามารถเห็นได้จากการที่พรรคที่กุมแนวความคิดต่อต้านสหภาพยุโรปได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งในระดับชาติที่เพิ่มมากขึ้นจนสามารถเข้าไปสู่การเมืองกระแสหลักและกลายเป็นฝ่ายค้านที่ทรงพลังในการผลักดันวาระทางการเมืองในระดับชาติอย่างพรรค Alternative für Deutschland ในเยอรมนี หรือพรรค Sweden Democrats ในสวีเดน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม พลังการต่อต้านสหภาพยุโรปซึ่งเกิดขึ้นในภูมิภาคยุโรปกลาง นับว่าเป็นพลวัตที่ไม่สามารถมองข้ามได้เนื่องจากพรรคการเมืองซึ่งมีแนวคิดต่อต้านสหภาพยุโรปอย่างพรรค Law and Justice ในโปแลนด์ ได้พลิกจากการเป็นฝ่ายค้านมาเป็นรัฐบาลเสียงข้างมากในการเลือกตั้ง ค.ศ. 2015 และพรรค Fidesz ในฮังการีได้รับเลือกให้เป็นพรรครัฐบาล

ติดต่อกันสามสมัยตั้งแต่ค.ศ. 2010 แนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรป และอุดมการณ์ชาตินิยมของพรรคทั้งสองดังกล่าวได้นำโปแลนด์ และฮังการีไปสู่การเสนอแนวคิดว่าด้วย “ประชาชาติแห่งยุโรป” ที่ วิชาการและคานกระแสนการบูรณาการสหภาพยุโรป ซึ่งจะนำไปสู่การทำความเข้าใจอีกมิติของพลวัตการต่อต้านสหภาพยุโรปที่เกิดขึ้นในบริบทของภูมิภาคยุโรปกลางและสภาวะชะงักงันของกระบวนการบูรณาการสหภาพยุโรป

วิกฤตการณ์สหภาพยุโรปได้สร้างพลวัตและความเปลี่ยนแปลงต่อกระแสแนวคิดและวาทกรรมการต่อต้านสหภาพยุโรป พรรคการเมืองที่ถือครองแนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปได้ ‘พลิก’ วิกฤตให้เป็นโอกาสเพื่อผลักดันแนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปซึ่งพื้นฐานหลักแนวคิดก่อร่างมาจากอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคผ่านการปรับเปลี่ยนวาทกรรมเพื่อให้สอดคล้องต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงและพลวัตที่เกิดขึ้นในการเมืองของสหภาพยุโรปท่ามกลางวิกฤตการณ์ ดังนั้น บทความวิชาการฉบับนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในเชิงแนวคิดและวาทกรรมการต่อต้านการบูรณาการสหภาพยุโรปภายใต้แนวคิด “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ของพรรค Law and Justice และพรรค Fidesz ระหว่างก่อนและหลังการเกิดวิกฤตการณ์การบูรณาการสหภาพยุโรปในช่วงค.ศ. 2009 - 2016 ผ่านการวิเคราะห์วาทกรรมที่ปรากฏในเอกสารของพรรค สุนทรพจน์และวาทะของนักการเมืองสังกัดพรรค

การวิเคราะห์ได้นำไปสู่ข้อเสนอที่ว่า วิกฤตการณ์สหภาพยุโรปไม่ได้ส่งผลให้แนวคิดและวาทกรรมการต่อต้านสหภาพยุโรปของพรรค Law and Justice ในโปแลนด์และพรรค Fidesz ในฮังการีซึ่งแนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปของพรรคนั้นสร้างผ่านอุดมการณ์ทางการเมืองแบบชาตินิยมชาตินิยมและชาตินิยม ซึ่งประกอบไปด้วยอุดมการณ์ชาตินิยม (nationalism) ที่หวงแหนความเป็นชาติในทางการเมืองซึ่งหมายถึงอำนาจอธิปไตยแห่งชาติ และทางวัฒนธรรมซึ่ง

หมายถึงอัตลักษณ์แห่งชาติ และแนวคิดในการแบ่งความเป็น ‘เรา’ (‘us’) และต่อต้านความเป็น ‘เขา’ (‘other’) ผ่านการคิดบนฐานของความเป็นชาติ (‘nation’) มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงแก่นเนื้อหาสาระ หากแต่ วิฤตการณ์สหภาพยุโรปมีการเปลี่ยนแปลงในเชิงการให้ความสำคัญต่อวาระที่พรรคต้องการจะดึงขึ้นมาเน้นย้ำและนำเสนอ การนิยาม “ยุโรป” ของพรรคการเมืองทั้งสองพรรคยังคงตั้งอยู่บนแนวความคิดที่การรวมยุโรปนั้นต้องอยู่บนฐานของ “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ที่รัฐอธิปไตยสามารถรักษาความเข้มแข็งของ “ชาติ” ไว้ได้ในมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ และโดยเฉพาะมิติทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ หากแต่วิฤตการณ์สหภาพยุโรปได้ส่งผลให้พรรคทั้งสองเชื่อมโยงวาระที่ต้องการรักษาอธิปไตยแห่งชาติและอัตลักษณ์แห่งชาติไปที่ระดับสหภาพยุโรปมากขึ้นผ่านการสร้างแนวคิดให้การบูรณาการสหภาพยุโรปบนแนวคิดแบบเหนือรัฐและนโยบายที่ออกโดยสหภาพยุโรปคือ ‘ความเป็นอื่น’ และเป็น ‘ภัย’ ต่อ ‘ชาติ’ โปแลนด์และฮังการี ดังนั้น บริบทวิฤตการณ์สหภาพยุโรปได้ส่งผลให้แนวคิด “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ที่หลักการ “อำนาจอธิปไตยแห่งชาติ” เป็นพื้นฐานแนวคิดได้นำไปสู่การสร้างวาทกรรมที่เปลี่ยนจุดเน้นย้ำจากการผลักดันความเข้มแข็งของอธิปไตยและอัตลักษณ์แห่งชาติ ไปสู่วิฤตการณ์ว่าด้วยการสูญเสียอธิปไตยและอัตลักษณ์แห่งชาติ โดยที่มีสหภาพยุโรปเป็นผู้ก่อวิฤตต่อ “ยุโรปแห่งประชาชาติ”

บทความวิชาการฉบับนี้มีจุดประสงค์ที่จะเสนอการวิเคราะห์และอภิปรายการเปลี่ยนแปลงเชิงแนวคิดและวาทกรรมว่าด้วย “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ซึ่งเป็นฐานแนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปของพรรค Law and Justice และพรรค Fidesz ในบริบทวิฤตการณ์สหภาพยุโรป โดยจะเริ่มจากการอภิปรายถึงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดการต่อต้านการบูรณาการสหภาพยุโรปและอุดมการณ์ทางการเมืองแบบขวาประชานิยม โดยการทำความเข้าใจอุดมการณ์ทางการเมืองจะนำไปสู่การทำความเข้าใจการประกอบสร้างแนวคิดและวาทกรรมที่

วิพากษ์วิจารณ์และต่อต้านสหภาพยุโรป ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างสอง
 แนวคิดและอุดมการณ์นั้นมีความเชื่อมโยงต่อวิกฤตการณ์สหภาพยุโรป
 ที่เป็นประเด็นว่าด้วยยุโรปทั้งในโปแลนด์และฮังการี จากนั้นในส่วนต่อ
 ไปจะเป็นการวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของแนวคิดและวาทกรรมว่า
 ด้วย “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ระหว่างก่อนและหลังการเกิดวิกฤตการณ์
 สหภาพยุโรปผ่านการยกตัวอย่างและวิเคราะห์เปรียบเทียบวาทกรรม
 ว่าด้วยยุโรปเพื่อสนับสนุนข้อเสนอดังกล่าว

2. วิกฤตการณ์สหภาพยุโรป – โอกาสของ แนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรป และแนวคิด ว่าด้วย “ยุโรปแห่งประชาชาติ”

ช่วงทศวรรษที่ 2010 นับว่าเป็นช่วงระยะเวลาที่ยากลำบาก
 และท้าทายของสหภาพยุโรป เนื่องจากกระบวนการบูรณาการได้นำพา
 สหภาพยุโรปไปสู่จุดวิกฤต⁶ สัญญาณสำคัญที่ประจักษ์ให้เห็นอย่าง
 ชัดเจนว่าสหภาพยุโรปกำลังเผชิญกับวิกฤตการณ์นั้นคือ การทะยานขึ้น
 มาและการแพร่สะพัดของกระแสแนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรป หรือ
 แนวคิด Euroscepticism ในบรรดารัฐสมาชิกสหภาพยุโรป⁷

ธรรมชาติการบูรณาการสหภาพยุโรปซึ่งมีลักษณะแบบเหนือ
 รัฐ มีการแบ่งอำนาจอธิปไตยบางส่วนจากรัฐสมาชิกลงสู่สหภาพยุโรป
 และนำมาสู่การสลายพรมแดนรัฐชาติให้จางลง ดังนั้นประเด็นว่าด้วย
 ยุโรปจึงไม่ได้เป็นเพียงประเด็นในระดับสหภาพยุโรปเท่านั้น หากแต่
 ประเด็นว่าด้วยยุโรปนั้นยังถูกเชื่อมเข้าสู่การเมืองภายใน ถูกทำให้เป็น
 ประเด็นทางการเมือง (politicize) และกลายเป็นวาระทางการเมืองใน
 ระดับชาติ แนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปจึงเป็นอุดมการณ์และจุดยืน
 ทางการเมืองที่พบได้ในพรรคการเมืองยุโรปเฉกเช่นเดียวกับแนวคิดการ
 สนับสนุนสหภาพยุโรป

อย่างไรก็ตาม แนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปไม่ได้เป็นแนวคิดที่มีเพียงมิติเดียว หากแต่มีมิติและระดับการต่อต้านหลายระดับ ตามการนิยามของ Paul Taggart และ Aleks Szczerbiak “การต่อต้าน (‘oppose’) กระบวนการบูรณาการสหภาพยุโรป” สามารถแบ่งแนวการต่อต้านออกเป็น Hard Euroscepticism ซึ่งหมายถึงแนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปที่ “ต่อต้านการดำรงอยู่และการรวมยุโรปในเชิงหลักการ และในท้ายที่สุดแนวคิดดังกล่าวจะนำไปสู่ความต้องการที่จะออกจากการเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป” และ Soft Euroscepticism ซึ่งเป็น “แนวการต่อต้านสหภาพยุโรปที่ไม่ได้ปฏิเสธการรวมยุโรป หากแต่ปฏิเสธหลักการหรือนโยบายที่ดำเนินโดยสหภาพยุโรปซึ่งขัดต่อผลประโยชน์แห่งชาติของรัฐสมาชิก”

เกือบตลอดครึ่งทศวรรษของกระบวนการบูรณาการสหภาพยุโรป การเมืองกระแสหลักล้วนสนับสนุนการขับเคลื่อนกระบวนการบูรณาการบูรณาการยุโรป หลังการสิ้นสุดลงของสงครามโลกครั้งที่ 2 กระบวนการบูรณาการยุโรปเกิดขึ้นบนความคาดหวังที่จะสมานแผลความบาดหมางระหว่างบรรดารัฐในยุโรป และสร้างสันติภาพให้บังเกิดขึ้นในยุโรปภาคพื้นทวีป ซึ่งในบริบทหลังสงครามการนิยามความหมายของคำว่ายุโรปจะครอบคลุมเพียงยุโรปตะวันตกเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การทลายลงของกำแพงเบอร์ลินและการล่มสลายลงของสหภาพโซเวียต ค.ศ. 1991 และการปฏิวัติค.ศ. 1989 ที่นำไปสู่การสิ้นสุดลงของการปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ในยุโรปกลาง ซึ่งหมายรวมถึงโปแลนด์ และฮังการี การสิ้นสุดลงของสงครามเย็นได้เปิดโอกาสไปสู่การรวมยุโรป การบูรณาการยุโรปได้สร้าง “ฉันทามติอย่างยินยอม” (“permissive consensus”) ที่บรรดารัฐในยุโรปยินยอมที่จะเห็นพ้องต้องกันในการสร้างยุโรปภายใต้กรอบสหภาพยุโรป⁶ ระบอบการเมืองเสรีประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชนและระบบเศรษฐกิจตลาดซึ่งเป็นระบอบการเมืองเศรษฐกิจในโลกทัศน์แบบยุโรปตะวันตกได้กลายเป็น “ฉันทามติเสรีนิยม” (“liberal consensus”) ที่เกิดขึ้นในทั่วสหภาพยุโรป รวม

ถึงในยุโรปกลาง และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปของโปแลนด์ และฮังการีในปี ค.ศ. 2004 ได้นำภูมิภาคยุโรปกลาง⁹ “หวนคืนกลับสู่ยุโรป” อีกครั้ง

อย่างไรก็ตาม ตลอดระยะเวลาที่ครั้งทศวรรษของการบูรณาการได้นำการบูรณาการไปสู่ทิศทางตรงกันข้าม “ฉันทามติอย่างยินยอม” ได้เปลี่ยนไปสู่ “ความไม่ลงรอยอย่างจำกัด” (“constraining dissensus”) ระหว่างรัฐสมาชิกและสหภาพยุโรป¹⁰ แนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปซึ่งเคยเป็นปรากฏการณ์ทางการเมืองกระแสรองในภูมิภาคทางการเมืองยุโรป ได้กลายเป็นแนวคิดและอุดมการณ์ที่เป็นพลวัตสำคัญในการเมืองระหว่างสหภาพยุโรปและรัฐสมาชิก ทำลายการเมืองกระแสหลักที่สนับสนุนการรวมยุโรปในกรอบสหภาพยุโรปและนโยบายที่ประกาศใช้โดยสหภาพยุโรป

วิกฤตการณ์สหภาพยุโรปที่เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 2010 ได้นำมาสู่การถกเถียงในเชิงแนวคิดว่าด้วยการรวมยุโรประหว่าง “สหราชอาณาจักร” ซึ่งเป็นการรวมยุโรปบนฐานของแนวคิดแบบสหพันธรัฐและ “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ซึ่งความร่วมมือระหว่างรัฐจะต้องอยู่บนฐานของรัฐชาติที่ทรงอำนาจอธิปไตยอย่างสมบูรณ์ เปิดทางให้แก่แนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปเข้าสู่การเมืองกระแสหลัก สหภาพยุโรปต้องเผชิญต่อวิกฤตการณ์หนี้สาธารณะยูโรโซนในปีค.ศ. 2009 ซึ่งจุดประกายความไม่ลงรอยในเชิงแนวคิดและการปฏิบัติของสหภาพยุโรประหว่างรัฐสมาชิกอย่างเยอรมนีที่ให้เงินกู้ช่วยเหลือที่บังคับใช้มาตรการรัดเข็มขัดและรัฐสมาชิกอย่างกรีซที่ถูกเงื่อนไขบังคับให้รับนโยบายรัดเข็มขัดเพื่อฟื้นฟูและปรับเสถียรสภาพการเงินจากวิกฤตหนี้สาธารณะ วิกฤตการณ์ผู้ลี้ภัย ค.ศ. 2015 ที่นำมาสู่กระแสการหลั่งไหลของผู้ลี้ภัยและผู้อพยพจากยุโรปเหนือและตะวันออกกลางเป็นวิกฤตการณ์ระลอกที่สองที่สหภาพยุโรปต้องเผชิญ นโยบายการเปิดพรมแดนเสรีของสหภาพยุโรป และนโยบายเปิดรับผู้ลี้ภัยซึ่งนำโดยเยอรมนีได้นำมาสู่คำถามว่าด้วยวิกฤตมนุษยธรรมและความมั่นคงของ ‘ชาติ’ ยุโรปทั้งใน

มิติของอียิปต์และอัตลักษณ์ที่กำลังถูกคุกคามด้วย ‘ความเป็นอื่น’ ที่นำพาซึ่งความไม่มั่นคงมาสู่ทวีปยุโรป วิกฤตการณ์ผู้ลี้ภัยได้ปลุกกระแสความไม่พอใจต่อสหภาพยุโรปในบรรดารัฐสมาชิก วิกฤตการณ์ทั้งสองได้ตอกย้ำถึงปัญหาเชิงการเมืองของสหภาพยุโรปว่าด้วยประชาธิปไตยและอำนาจอธิปไตย การที่สหภาพยุโรปดึงอำนาจอธิปไตยจากรัฐสมาชิกเพื่อดำเนินนโยบาย ในทางกลับกันส่งผลให้รัฐสมาชิกรู้สึกที่อำนาจอธิปไตยได้ถูกช่วงชิงไปอยู่ที่บรัสเซลส์และประชาธิปไตยถูกกัดกร่อน เพราะประชาชนไม่ใช่ผู้กำหนดการปกครองในระดับสหภาพยุโรปที่แท้จริง วิกฤตการณ์สหภาพยุโรปได้ดำเนินมาถึงขีดสุดเมื่อ สหราชอาณาจักรลงประชามติออกจากสหภาพยุโรปในปีค.ศ. 2016 สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่ากระแสการต่อต้านสหภาพยุโรปนั้นได้กลายเป็นประเด็นสำคัญในการเมืองกระแสหลักในการเมืองยุโรปและสหภาพยุโรปอย่างแท้จริง และสะท้อนถึงความไร้ประสิทธิภาพของการเมืองกระแสหลักที่สนับสนุนสหภาพยุโรปที่ไม่สามารถตอบสนองต่อวิกฤตการณ์ได้

วิกฤตการณ์สหภาพยุโรปและกระแสแนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปได้นำมาสู่การตั้งคำถามต่อ “การหวนคืนสู่ยุโรป” เพื่อรวมกลับเข้าสู่ยุโรปอีกครั้งในภูมิภาคยุโรปกลาง โดยเฉพาะในโปแลนด์และฮังการีซึ่งมีพรรค Law and Justice และพรรค Fidesz เป็นพรรครัฐบาลในช่วงระยะเวลาวิกฤติ โดยพรรค Law and Justice ได้กลายเป็นรัฐบาลเสียงข้างมากจากการได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งประธานาธิบดีค.ศ. 2015 และการเลือกตั้งสภาล่างในปีเดียวกันและพรรค Fidesz ซึ่งนำโดย Viktor Orbán ชนะการเลือกตั้งติดต่อกัน 3 สมัยในการเลือกตั้ง ค.ศ. 2010 ค.ศ. 2014 และค.ศ. 2018 แนวคิดที่ว่า “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ซึ่งเป็นหนึ่งในมิติของการต่อต้านสหภาพยุโรปได้กลายเป็นพลังเชิงวาทกรรมที่วิพากษ์และต่อต้านสหภาพยุโรปและมีพลวัตเคลื่อนไหวไปตามวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น ภาพของโปแลนด์และฮังการีได้เปลี่ยนจาก “Poster boy” ในช่วงแรกหลังจากการเปลี่ยนผ่านจากระบอบคอมมิวนิสต์ไปสู่ระบอบเสรีประชาธิปไตยที่เป็นต้นแบบ

ของรัฐบาลที่เปลี่ยนผ่านระบอบการเมืองเศรษฐกิจผ่านกระบวนการบูรณาการสหภาพยุโรปไปสู่ “Problematic child”¹¹ ที่ท้าทายกระแสการบูรณาการสหภาพยุโรปและการเมืองกระแสหลักในสหภาพยุโรป และเสนอแนวคิดที่พยายามจะตั้ง ‘ชาติโปแลนด์’ และ ‘ชาติฮังการี’ ออกจากกระแสการสร้าง “สหรัฐแห่งยุโรป” ซึ่งเป็นเป้าหมายที่โครงการยุโรปต้องการจะบรรลุ

3. การประกอบสร้างแนวคิด “ยุโรปแห่งประชาชาติ” – แนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปและอุดมการณ์จวาประชานิยมและชาตินิยมในยุโรปกลาง

การเสนอวาระการต่อต้านสหภาพยุโรปของพรรคการเมืองนั้น พรรคการเมืองจะวางกรอบแนวคิดและสร้างวาทกรรมการต่อต้านสหภาพยุโรปผ่านอุดมการณ์ทางการเมืองที่พรรคครอบครองและนำเสนอ อุดมการณ์จึงเป็นเนื้อหาในการประกอบสร้างแนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรป ดังนั้น แนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปและอุดมการณ์ทางการเมืองจึงมีความสัมพันธ์กัน และการสร้างแนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปจึงไม่ได้ถูกครอบงำอย่างจำกัดอยู่เพียงแค่อุดมการณ์ซ้ายหรือขวาเท่านั้น

เมื่ออุดมการณ์ทางการเมืองเป็นสาระสำคัญของการสร้างแนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรป การที่จะทำความเข้าใจแนวคิดและวาทกรรมการต่อต้านสหภาพยุโรปของพรรค Law and Justice และพรรค Fidesz จึงอยู่บนฐานของอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรค ซึ่งพรรคทั้งสองมีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบเดียวกันคือ อุดมการณ์ชาตินิยมอนุรักษ์นิยม (Conservative nationalism) และประชานิยม (populism) อุดมการณ์ชาตินิยมอนุรักษ์นิยมและประชานิยมของ

พรรคจึงเป็นรากฐานแนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปของพรรคการเมืองทั้งสอง

อุดมการณ์ทางการเมืองแบบชาวนัรุษนิยมเป็นการเมืองที่ให้ความสำคัญต่อประเด็นเชิงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมในการสร้าง “โลกทัศน์” (“Weltanschauung”) ทางการเมือง¹² และในบริบทของภูมิภาคยุโรปกลาง นอกเหนือจากประเด็นเชิงอัตลักษณ์และวัฒนธรรม ประเด็นเชิงประวัติศาสตร์ก็เป็นรากฐานทางความคิดสำคัญที่กำหนดการสร้างโลกทัศน์ทางการเมืองแบบชาวนัรุษนิยมชาตินิยม ดังนั้น ความรู้สึกร่วมถึงความเป็นยุโรปและความเป็นชาติจึงถูกนิยามผ่านอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ และเป็นรากฐานของการสร้างโลกทัศน์แบบชาวนัรุษนิยมชาตินิยมในภูมิภาคยุโรปกลาง อย่างไรก็ตาม มติความคิดเชิงอัตลักษณ์ได้นำไปสู่การนิยาม “ความเป็นเรา” (“us”) และ “ความเป็นอื่น” (“other”) แบ่งแยกและกีดกันแนวความคิดที่และผู้ที่ไม่ได้มีอัตลักษณ์ร่วมออกจากการเมืองและสังคมที่โลกทัศน์ดังกล่าวต้องการจะสรรค์สร้างอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แนวคิดทางการเมืองที่กำหนดโลกทัศน์ของพรรค Law and Justice และพรรค Fidesz จึงเป็น “การต่อสู้ทางวัฒนธรรม” (“kulturkampf” or “cultural struggle”) ที่จะต้อง “ต่อสู้เพื่ออดีตและอนาคตของชุมชนทางการเมือง”¹³

อุดมการณ์ทางการเมืองชาวนัรุษนิยมชาตินิยมในบริบทของยุโรปกลางเชื่อว่า อารยธรรมยุโรปเป็นผลผลิตของอารยธรรมคริสต์ศาสนา ดังนั้นพื้นฐานของสังคมยุโรปจึงควรอยู่บนฐานของคุณค่าแบบคริสต์ศาสนา ซึ่งหมายถึงศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิกในการนิยามในบริบทของยุโรปกลาง และรากฐานความเป็นชาติยุโรปและความเป็นชาติยุโรปกลางจึงยึดโยงและถูกกำหนดอยู่กับความเป็นคริสต์

อุดมการณ์ชาตินิยม นับว่าเป็นแนวคิดหลักสำคัญที่อธิบายรากฐานการกำหนดโลกทัศน์และการจัดระเบียบสังคมทั้งในระดับชาติ

และระดับระหว่างประเทศ นิยามความเป็น ‘ชาติ’ (‘Nation’) ที่พรรคการเมืองชาวนุรักษ์นิยมชาตินิยมกำหนดไว้ทั้งความเป็นชาติทางวัฒนธรรมและความเป็นชาติในทางการเมือง โดยความเป็นชาติในเชิงวัฒนธรรมจะถูกกำหนดโดยการที่ชุมชนแห่งชาตินั้นจะต้องมีเชื้อชาติภาษา และประวัติศาสตร์ร่วมกัน ชุมชนแห่งชาติจึงต้องมีลักษณะที่เป็นเนื้อเดียวกัน (homogeneity) และการสร้างชุมชนแห่งชาติบนฐานดังกล่าวถือว่าเป็นระเบียบที่เป็น “ธรรมชาติ” (“organic”) ที่ไม่สามารถฝืนได้ นอกจากนี้ ชุมชนแห่งชาติจะต้องทรงอำนาจอธิปไตยและจะต้องเป็นอิสระจากอิทธิพลที่อยู่นอกเหนือความเป็นชาติ กล่าวคือ ความเป็นชาติในทางวัฒนธรรมจะต้องยึดโยงอยู่กับความเป็นชาติทางการเมืองที่เชื่อมโยงอยู่กับพรมแดนแห่งรัฐ ดังนั้นชุมชนแห่งชาติและอำนาจอธิปไตยจึงต้องดำรงอยู่ด้วยกันอย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้ แนวคิดชาตินิยมและแนวคิดอธิปไตยนิยม (sovereignism) จึงเป็นหลักที่สำคัญที่สุดของการดำรงอยู่

ประวัติศาสตร์ได้หล่อหลอมและมีอิทธิพลต่อความคิดและโลกทัศน์ชาตินิยมของพรรค Law and Justice และพรรค Fidesz แนวคิดว่าด้วยชุมชนแห่งชาติที่ความเป็นชาติโพลิซหรือความเป็นชาติฮังการีนิยามความเป็นชุมชนแห่งชาตินั้น ได้รับอิทธิพลมาจากการตีความประวัติศาสตร์ของภูมิภาคยุโรปกลางที่ยุโรปกลางต้องเผชิญกับ “ปัญหาว่าด้วยชาติ” (“national question”) ที่ว่าด้วยความไม่เสถียรของอำนาจอธิปไตยและอัตลักษณ์แห่งชาติ ซึ่งสมภาวดังกล่าวได้รับการหล่อหลอมผ่านบริบททางประวัติศาสตร์ของความไม่ต่อเนื่องในการสร้างชาติ การสูญเสียอำนาจอธิปไตย¹⁴ อีสภาพในการปกครองรัฐชาติ และการสร้างอัตลักษณ์แห่งชาติที่ไม่สมบูรณ์จากการถูกปกครองและใช้อิทธิพลครอบงำโดยชาติมหาอำนาจ ถึงแม้ว่าการแบ่งโปแลนด์ (Partition of Poland) ครั้งที่ 3 ภายใต้ Polish-Lithuanian Commonwealth จะสิ้นสุดลงในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 และจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีจะล่มสลายลงไปในช่วงต้นศตวรรษที่ 20

อย่างไรก็ตาม ความพยายามในการสร้างรัฐชาติของชุมชนที่มีเชื้อชาติและภาษาร่วมกันในช่วงระหว่างสงครามยังเป็นกระบวนการที่ไม่สมบูรณ์เนื่องจากยุโรปกลางได้ตกอยู่ภายใต้การยึดครองของมหาอำนาจอย่างนาซีเยอรมนีในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองและตกอยู่ภายใต้อิทธิพลสหภาพโซเวียตผ่านการประชุมมหาอำนาจที่ยัลตาในช่วงศตวรรษที่ 20 ดังนั้น การตีความทางประวัติศาสตร์ของการปฏิวัติค.ศ. 1989 ในมโนทัศน์แบบอนุรักษนิยมชาตินิยมจึงไม่ได้เป็นการปฏิวัติที่นำภูมิภาคยุโรปกลาง “หวนคืนสู่ยุโรป” เปลี่ยนผ่านเข้าสู่โลกทัศน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจแบบตะวันตก หากแต่ภาพของการปฏิวัติค.ศ. 1989 ได้แปรเปลี่ยนเป็น “การปฏิวัติที่ไม่เสร็จสิ้น” (“unfinished revolution”) ที่ ‘ความเป็นชาติ’ อำนาจอธิปไตยและเอกราชยังไม่ได้หวนคืนสู่รัฐชาติในยุโรปกลางอย่างสมบูรณ์¹⁵ และอุดมการณ์ของพรรคต้องการที่จะนำไปสู่การปฏิวัติที่สมบูรณ์เสร็จสิ้นและจะทำความป็นรัฐและความเป็นชาตินั้นลงรอย¹⁶ หา “ทางออก” (“solution”) ต่อ “ปัญหาว่าด้วยชาติ”

การนิยามความเป็น “เรา” ผ่านแนวคิดชาตินิยมมาพร้อมกับการนิยามความเป็น “อื่น” อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความต้องการที่จะสร้างชุมชนที่มีความหนึ่งเดียวทางเชื้อชาติของโปแลนด์และยังการีเช่นกันที่ได้รับการหล่อหลอมจากประวัติศาสตร์ที่ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ได้ถูกทำลายลงโดยกระบวนการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์โดยนาซีเยอรมนีในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 สังคมยุโรปกลางจึงอยู่ในสภาวะที่มีความเป็นหนึ่งเดียวทางเชื้อชาติและมีทัศนคติที่ดีความ “ความหลากหลาย” (pluralism) ไปในความหมายเชิงลบ

เมื่อความคิดว่าด้วยอำนาจอธิปไตยเชื่อมโยงและมีความสัมพันธ์กับชุมชนแห่งชาติอย่างแยกไม่ออก ผู้ที่มีความชอบธรรมในการถือครองอำนาจอธิปไตยจึงต้องเป็นสมาชิกของชุมชนแห่งชาติ “การหวนคืนสู่ยุโรป” ที่ได้หวนคืนประชาธิปไตยกลับคืนสู่ยุโรปกลางที่สมบูรณ์นั้น ประชาชนจะต้องเป็นผู้ถือครองอำนาจอธิปไตยโดยตรงโดยที่โครงสร้างทางการเมืองจะต้องไม่เป็นอิสระและอยู่นอกขอบเขต

ของอำนาจอธิปไตยและละเลย ‘เจตจำนง’ ของประชาชน ดังนั้นแนวคิดดังกล่าวของพรรคจึงปฏิเสธหลักการเสรีนิยมในฐานะที่ทำให้ลายและกีดกร่อนอำนาจอธิปไตยที่เชื่อมโยงกับประชาชนแห่งชาติโดยตรง

แนวคิดประชานิยม (populism) ที่ดำรงอยู่ในอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรค Law and Justice และพรรค Fidesz ได้สร้างมิติของการนิยามการเมืองเชิงศีลธรรมที่แบ่งการมองโลกทัศน์ออกเป็นสองขั้ว ตามการนิยามของ Cas Mudde ประชานิยม (Populism) เป็น ‘อุดมการณ์แบบบาง’ (‘thin ideology’) ที่นิยามถึง “สังคมที่ถูกแบ่งออกเป็นสองขั้วระหว่าง ‘ประชาชนผู้บริสุทธิ์’ (‘the pure people’) ที่มีความเป็นเนื้อเดียวกันและ ‘ชนชั้นนำผู้ฉ้อฉล’ (‘the corrupt elite’) ที่เป็นปรปักษ์ และเสนอว่าการเมืองต้องเป็นการแสดงออกของเจตจำนง (‘general will’) ของประชาชน”¹⁷ กล่าวคือ โลกทัศน์แบบประชานิยมกล่าวโจมตีการเมืองว่าไม่ได้สะท้อนถึงเจตจำนงที่แท้จริงของ ‘ประชาชนผู้บริสุทธิ์’ หากแต่การเมืองกลับเป็นการเมืองเพื่อ ‘ชนชั้นนำผู้ฉ้อฉล’ ดังนั้น พรรคการเมืองประชานิยมหรือผู้นำประชานิยมจึงต้องทำหน้าที่ในการปลดปล่อย ‘ประชาชนผู้บริสุทธิ์’ จากการเมืองที่ ‘ผูกพัน’ ของ ‘ชนชั้นนำผู้ฉ้อฉล’ ข้อเสนอของประชานิยมจึงมีลักษณะในเชิงศีลธรรมที่ว่าด้วยความดีและความชั่วร้าย และมุ่งโจมตีระเบียบสถาบัน (anti-establishment) และชนชั้นนำทางการเมือง (anti-elite)¹⁸ เมื่อแนวคิดประชานิยมผสมผสานกับอุดมการณ์ทางการเมืองแบบอนุรักษนิยมชาตินิยม การเมืองที่พรรคทั้งสองต้องการจะบรรลุจึงเป็นการเมืองที่ “ความเป็นเรา” นั้นนิยามผ่านรัฐที่มีอำนาจอธิปไตยสมบูรณ์ และความเป็นชาติที่มีความเป็นเนื้อเดียวกัน และ “ความเป็นอื่น” หมายถึงสิ่งที่อยู่นอกเหนือเขตแดนรัฐชาติและพยายามที่จะจะกีดกร่อนอธิปไตยแห่งชาติ และอัตลักษณ์แห่งชาติของชุมชนทางการเมืองแห่งชาติโปแลนด์และฮังการี

เมื่อแนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปของพรรค Law and Justice และพรรค Fidesz ประกอบสร้างผ่านอุดมการณ์อนุรักษนิยม

ชาตินิยมและประชานิยม “ความเป็นเรา” ที่นิยามผ่านรัฐชาติอันเป็นชุมชนแห่งชาติที่ทรงอำนาจอียิปโตย ได้สร้างให้สหภาพยุโรปนั้นกลายเป็น “ความเป็นอื่น” เป็นกระแสเหนือรัฐอันแปลกปลอมที่จะสั่นคลอนกระบวนการ “การปฏิบัติไปสู่การเป็นรัฐชาติอียิปโตยที่ยังไม่เสร็จสิ้น” ที่พรรคต้องการจะดำเนินให้สมบูรณ์ “การเปลี่ยนผ่าน” ที่สหภาพยุโรปได้นำพายุโรปกลางไปสู่ความ “เสรี” ในเชิงการเมืองและการยอมรับ “ความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม” ในเชิงอัตลักษณ์จะต้องหยุดยั้งลงเพื่อไม่ให้นำไปสู่การทำลายแนวคิดที่ “การปฏิวัติค.ศ. 1989” ได้กรุยทางไว้เพื่อนำไปสู่การสร้างชาติ พื้นฐานแนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปของพรรค Law and Justice และพรรค Fidesz จึงมีอำนาจอียิปโตยแห่งชาติและอัตลักษณ์แห่งชาติเป็นแก่นแนวคิดสำคัญและแนวคิด “ยุโรปแห่งประชาชาติ” จึงมีรากฐานมาจากแนวคิดดังกล่าว

4. วาทกรรมในแนวคิด “ยุโรปแห่งประชาชาติ” – แนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปก่อน วิกฤตการณ์

การปฏิวัติค.ศ. 1989 นับว่าเป็นหมุดหมายสำคัญทางประวัติศาสตร์ของภูมิภาคยุโรปกลาง การเมืองแบบเสรีนิยมประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชนและเศรษฐกิจตลาดเสรี หรือ ‘ฉันทามติเสรีนิยม’ ได้เปลี่ยนโครงสร้างทางการเมืองเศรษฐกิจและอุดมการณ์ความคิดของโปแลนด์และฮังการี “การเลียนแบบโลกตะวันตก” (“imitate the West”) นี้ได้กลายเป็นเส้นทางเดียวในการพัฒนาการเมืองและเศรษฐกิจ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรปเพื่อเข้าร่วมกระบวนการรวมยุโรปในกรอบของสหภาพยุโรป ซึ่งจะเป็นการดำเนิน “การปฏิวัติ ค.ศ. 1989” ในการตีความแบบเสรีนิยมให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ “การหวนคืนสู่ยุโรป” จึงไม่ได้เป็นเพียงการเปลี่ยนผ่านระบบการเมือง

และเศรษฐกิจ หากแต่ยังมีนัยยะในเชิงอุดมการณ์ที่ภูมิภาคยุโรปกลางต้องการที่จะกลับไปยึดโยงกับความเป็นยุโรปตะวันตก ดังนั้น “การหวนคืนสู่ยุโรป” ผ่านการเข้าร่วมสหภาพยุโรปในค.ศ. 2004 จึงเป็นการเติมเต็ม ‘ฉันทามติเสรีนิยม’ ของการเมืองกระแสหลักเสรีนิยมที่เกิดขึ้นหลังการล่มสลายลงของระบอบคอมมิวนิสต์

อย่างไรก็ตาม ความไม่ลงรอยก็ยังปรากฏใน ‘ฉันทามติเสรีนิยม’ การเข้าร่วมสหภาพยุโรปได้กลายเป็นประเด็นถกเถียงของ “ปัญหาว่าด้วยชาติ” กระบวนการบูรณาการสหภาพยุโรปไม่ได้เป็นเพียงแค่พลังในการเปลี่ยนผ่านระบบการเมืองและเศรษฐกิจ หากแต่การรวมยุโรปได้นำมาสู่คำถามที่ว่าสหภาพยุโรปนั้นคือโอกาสในการรวมชาติและฟื้นคืนความเป็นชาติของโปแลนด์และฮังการีหรือไม่ เพราะการบูรณาการสหภาพยุโรปในอีกแง่หนึ่งอาจไม่ได้ตอบโจทย์ประเด็น “ปัญหาว่าด้วยชาติ” และยังส่งผลให้ “ปัญหาว่าด้วยชาติ” ยังคงดำรงอยู่ต่อไป พรรค Law and Justice และพรรค Fidesz ซึ่งเป็นพรรคที่ครอบครองวาระการต่อต้านสหภาพยุโรปในระบบพรรคการเมือง ได้ตั้งประเด็นต่อสถานะการดำรงอยู่รัฐสมาชิกในสหภาพยุโรป โดยประเด็นว่าด้วยอำนาจอธิปไตยแห่งชาติและอัตลักษณ์แห่งชาตินั้นเป็นประเด็นแกนกลางที่พรรคทั้งสองเน้นย้ำผ่านวาทกรรมว่าด้วยยุโรปและกำหนดมุมมองต่อหลักการที่จะวางระเบียบการรวมยุโรป

แนวคิดว่าด้วย “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ของพรรค Law and Justice ในโปแลนด์ก่อนวิกฤตการณ์

อำนาจอธิปไตยแห่งชาติ

กรณีโปแลนด์ พรรค Law and Justice ได้ระบุประเด็นว่าด้วยสหภาพยุโรปไว้ในเอกสารการเลือกตั้ง ค.ศ. 2001 อย่างกว้าง ๆ ว่า:

“A basic condition of [our] belonging to an integrated Europe must be maintaining nation-

states. Only a strong, unitary state will enable us to realise our interests and protecting future generations' values such as: the existence of the nation and its development. The nation state is also a basic condition for the functioning of democracy”¹⁹

และในการประกาศนโยบายพรรคในปี ค.ศ. 2003 พรรคได้ขยายความประเด็นว่าด้วยการบูรณาการยุโรปว่า:

“In the debate on the shape of the Union we present the idea of a Solidaristic Europe of Nations, which best expresses the sense and role of the Union. [...] The Union should remain a strong solidaristic union of nation states. The Union's strength and legitimation stem from the mandate and the will to co-operate of sovereign states. [...] We declare ourselves to be against a federalist understanding of the role of the European Parliament and giving it competencies in the sphere of choosing the Union's executive branch. [...]”²⁰

เมื่อพิจารณาจากข้อความทั้งสองดังกล่าวที่พรรคนำเสนอในค.ศ. 2001 และค.ศ. 2003 จะพบว่าพรรคไม่ได้ปฏิเสธกระบวนการรวมยุโรปและไม่ได้ปฏิเสธสหภาพยุโรปเลยเสียทีเดียว หากแต่ในทัศนะของพรรค Law and Justice รูปแบบการรวมยุโรปยังคงเป็น “ที่ถกเถียง” อยู่ว่าการรวมยุโรปที่จะนำไปสู่การบรรลุสันติภาพระหว่าง “ประชาชาติ” นั้นจะต้องอยู่บนฐานของหลักการใด พรรค Law and Justice ได้เสนอแนวคิดว่าการรวมยุโรปที่จะนำไปสู่การเป็น “ยุโรปที่แข็งแกร่งและมี

ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน” (“Strong and solidaristic”) ได้ จะ
 ต้องเป็นการรวมยุโรปที่ “รัฐชาติ” ที่ทรงอำนาจอธิปไตย ความร่วมมือ
 ที่จะเกิดขึ้นในสหภาพนั้นจะต้องเป็นความร่วมมือระหว่าง “รัฐอธิปไตย”
 การรวมยุโรปที่ยังคงระเบียบรัฐชาติไว้นอกเหนือจากจะเป็นฐานสำคัญ
 ที่จะนำไปสู่สหภาพยุโรปที่ “เข้มแข็งและมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน”
 แล้ว การที่ชาวยุโรปยังคงดำรงอยู่นั้นยังเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้ชาติ
 สามารถบรรลุผลประโยชน์แห่งชาติได้ ดังนั้น พรรคจึงปฏิเสธแนวการ
 รวมยุโรปที่รัฐชาติจะต้องแบ่งอำนาจอธิปไตยไปที่สหภาพยุโรป ซึ่งจะ
 ส่งผลให้ “สหภาพแห่งประชาชาติ” กลายเป็น “สหพันธ์รัฐแห่งยุโรป”
 ซึ่งเป็นระเบียบการรวมยุโรปที่พรรค Law and Justice ไม่ต้องการให้
 เกิดขึ้น กล่าวได้ว่า แนวคิดการบูรณาการสหภาพยุโรปของพรรค Law
 and Justice ตั้งอยู่บนฐานของแนวคิดแบบ intergovernmentalism

อัตลักษณ์แห่งชาติ

ในเอกสารการเลือกตั้งของพรรค Law and Justice “PiS
 Election Manifesto: The Fourth Republic: Justice for
 Everyone” ที่ออกมาในปีค.ศ. 2005 เช่นกันที่พรรคได้เน้นย้ำการเสนอ
 แนวคิดการรวมยุโรปบนฐานของหลักการ “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ที่
 รัฐอธิปไตยเป็นใหญ่ในสหภาพ มิใช่ “การสร้างสหภาพเหนือรัฐที่จะเข้า
 มาแทนที่รัฐชาติ” และ “การตัดสินใจในระดับระหว่างรัฐจะต้องเป็น
 ผลผลิตของรัฐอธิปไตย” นอกจากนี้ ในบริบทที่ระยะเวลาดังกล่าวเป็น
 ช่วงที่จะมีการลงประชามติเพื่อรับรัฐธรรมนูญสหภาพยุโรป แน่นอนว่า
 พรรคปฏิเสธแนวความคิดที่สหภาพยุโรปจะมีรัฐธรรมนูญร่วมกัน
 ระหว่างรัฐสมาชิก เนื่องจากการมีรัฐธรรมนูญร่วมกันระหว่างประชาชาติ
 จะนำไปสู่การรวมอำนาจที่สหภาพยุโรป²

นอกเหนือจากการเป็น “ชาติโพลิช” ที่ทรงอำนาจอธิปไตยแล้ว
 ในเอกสารการเลือกตั้งของพรรค ค.ศ. 2005 ยังได้ระบุถึงความต้องการ
 ของพรรคที่จะสร้างและเสริมความเข้มแข็งให้แก่อัตลักษณ์แห่ง

ประชาชาติยุโรป ซึ่งหมายถึงทั้งชาติโปแลนด์และบรรดาชาติยุโรปอื่น ๆ สำหรับโปแลนด์ในทัศนะของพรรค Law and Justice “โปแลนด์หลังการปฏิวัติค.ศ. 1989 กำลังเผชิญกับวิกฤตแห่งความเป็นหนึ่งเดียวกันของชาติและคุณค่าแห่งชาติ (national unity and national values)” เนื่องจาก “ความพยายามในการสร้างอัตลักษณ์ยุโรปจะนำไปสู่การที่ชาติยุโรปที่มีอำนาจและอิทธิพลจะแปรเปลี่ยนและกลืนอัตลักษณ์แห่งชาติของชาติที่มีอำนาจน้อยกว่า” โดยเพื่อที่จะให้ “ชาติโปลิช” มีอัตลักษณ์แห่งชาติที่เข้มแข็ง โปแลนด์จึงต้องมีการดำเนินนโยบายเชิงวัฒนธรรมที่จะนำไปสู่การบรรลุการเป็น “ชาติโปลิชมีอัตลักษณ์ที่เข้มแข็ง” สภาวะที่โปแลนด์เผชิญจากการ “หวนคืนสู่ยุโรป” ส่งผลให้ชาติโปลิชต้องหาทิศทางในภูมิภาคยุโรป

แนวคิดด้วย “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ของพรรค Fidesz ในยังการีก่อนวิกฤตการณ์

อำนาจอธิปไตยแห่งชาติ

กรณียังการี พรรค Fidesz ในเอกสารการเลือกตั้งรัฐสภายุโรป Stronger Hungary” ปีค.ศ. 2007 พรรคได้แสดงทัศนะต่อการดำรงอยู่ของรัฐยังการีในระดับระหว่างประเทศว่า:

“Committed to national interests. It is Hungary’s foreign political peculiarity that it must represent dual interests: on the one hand, we must represent the interests of the Hungarian state and the Hungarian nation. [...]”²²

จากวาทกรรมดังกล่าว ปฏิสัมพันธ์ระหว่างยังการีและประชาชาติจะต้องอยู่บนพื้นฐานที่ยังการีสามารถแสดงออกซึ่งผลประโยชน์แห่ง “รัฐ” และผลประโยชน์แห่ง “ชาติ” ได้ ดังนั้น พรรค Fidesz จึงเชื่อว่าระเบียบโลกแบบ Westphalian system ที่รัฐชาติ

เป็นผู้เล่นสำคัญในระเบียบระหว่างประเทศ คือระเบียบจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของ “รัฐ” และ “ชาติ”

แนวคิดของพรรค Fidesz ที่ให้ความสำคัญต่อรัฐอธิปไตยได้รับการกล่าวถึงโดยนาย Viktor Orban หัวหน้าพรรค Fidesz ในประเด็นว่าด้วยชาติฮังการีและสหภาพยุโรปว่า “เรา [ฮังการี] หวังที่จะอยู่ในยุโรปในฐานะฮังการี” ซึ่งวาทะดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่า พรรค Fidesz ไม่ต้องการให้การรวมยุโรปภายใต้กรอบสหภาพยุโรปนั้นลดทอนและสลายความเป็นชาติไปจากฮังการี ดังนั้น สหภาพยุโรปที่กุมอำนาจแบบเหนือรัฐจึงไม่ใช่แนวทางการรวมยุโรปที่พรรค Fidesz ต้องการ

อัตลักษณ์แห่งชาติ

ในเอกสารการเลือกตั้งรัฐสภายุโรปปีค.ศ. 2007 พรรค Fidesz ได้กล่าวถึงความสำคัญของชาติในเชิงวัฒนธรรม โดยพรรคได้แสดง “ความปรารถนาที่จะรักษาคูณค่าทางวัฒนธรรมแบบฮังการีและปกป้องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของฮังการี” ความปรารถนาของพรรคนั้นไม่เพียงแต่ต้องการที่จะเน้นย้ำความสำคัญของอธิปไตยแห่งรัฐฮังการีในทางการเมือง หากแต่ความเป็นชาติฮังการีในเชิงวัฒนธรรมเช่นกันที่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ชาติฮังการีมีความเข้มแข็ง

เมื่อพิจารณาแนวคิดและวาทกรรมว่าด้วย “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ของทั้งพรรค Law and Justice และพรรค Fidesz ในช่วงระยะเวลาแห่ง “การหวนคืนสู่ยุโรป” ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาก่อนที่สหภาพยุโรปเผชิญต่อวิกฤตการณ์ อำนาจอธิปไตยแห่งชาติและอัตลักษณ์แห่งชาติเป็นประเด็นที่พรรคทั้งสองให้ความสำคัญและเน้นย้ำเป็นอย่างมาก เนื่องจากในทัศนะของพรรคทั้งสอง ความเข้มแข็งความเป็น “รัฐ” และความเป็น “ชาติ” เป็นรากฐานที่สำคัญที่จะทำให้ “ชาติโปลิช” และ “ชาติฮังการี” สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง การรวมยุโรปที่จะนำไปสู่ “สหพันธรัฐแห่งยุโรป” หรือ “สหรัฐแห่งยุโรป”

จึงเป็นแนวทางการบูรณาการยุโรปที่พรรคทั้งสองปฏิเสธ เนื่องจากแนวทางแบบเหรีรัฐดังกล่าวจะนำไปสู่การสลายชาติ ดังนั้น แนวคิดและวาทกรรมว่าด้วยการรวมยุโรปก่อนวิกฤตการณ์สหภาพยุโรปจึงมี “ชาติ” ทั้งในทางการเมืองและทางวัฒนธรรมเป็นจุดเน้นย้ำในการสร้างแนวคิด “ยุโรปแห่งประชาชาติ” สหภาพยุโรปที่มีรากฐานการรวมยุโรปอยู่บนแนวคิดแบบเหรีรัฐถึงแม้ดูเหมือนว่าจะเป็นโครงการการรวมยุโรปที่ขัดแย้งต่อความปรารถนาของพรรค Law and Justice และพรรค Fidesz โดยธรรมชาติ แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าในระยะ “การหวนคืนสู่ยุโรป” วาทกรรมของพรรคทั้งสองไม่ได้วางภาพให้สหภาพยุโรปเป็นภัยคุกคามที่น่ากลัวต่อไปแลนด์และฮังการีเท่าไรนัก

5.วาทกรรมในแนวคิด “ยุโรปแห่งประชาชาติ” – แนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปหลังวิกฤตการณ์สหภาพยุโรป

ทศวรรษที่ 2010 ได้พัฒนากระแสความท้าทายมาสู่สหภาพยุโรป วิกฤตการณ์หนี้สาธารณะยูโรโซน ค.ศ. 2009 วิกฤตการณ์ผู้ลี้ภัย ค.ศ. 2015 ประเด็นปัญหาเชิงหลักการและโครงสร้างว่าด้วยอำนาจอธิปไตยและประชาธิปไตยที่ขาดดุล และการลงประชามติออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร ค.ศ. 2016 ได้ส่งผลให้กระแสชาตินิยมและแนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปกลายเป็นพลวัตทางการเมืองที่ส่งแรงสั่นสะเทือนและอาจเปลี่ยนดุลยภาพทางการเมืองในสหภาพยุโรป วิกฤตการณ์ต่าง ๆ ส่งผลให้บรรดารัฐสมาชิกเริ่มตั้งคำถามต่อโครงการรวมยุโรป วิกฤตการณ์สหภาพยุโรปได้สร้างความขัดแย้งและแตกแยกระหว่างรัฐสมาชิกและสหภาพยุโรป ความรู้สึกที่ว่าด้วย “ความเป็นเรา” (“us”) และ “ความเป็นอื่น” (“other”) ถูกขับเน้นอย่างชัดเจน สหภาพยุโรปพัฒนาทั้งกระแส “ความเป็นอื่น” นอกภูมิภาคเข้ามาในภูมิภาคยุโรป และในขณะเดียวกันสหภาพยุโรปก็สร้าง

ความรู้สึกให้รัฐสมาชิกรู้สึกถึง “ความเป็นอื่น” ต่อสหภาพยุโรป โปแลนด์และฮังการีภายใต้การนำของพรรค Law and Justice และพรรค Fidesz เช่นกันที่รู้สึกได้ถึง “ความเป็นอื่น” ที่สร้างโดยสหภาพยุโรปและสหภาพยุโรปในฐานะ “ความเป็นอื่น” แนวคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปในพรรค Law and Justice และพรรค Fidesz ที่ฝังรากลึกมานานและได้ปรากฏในระยะวิกฤตการณ์จึงเป็นแนวคิดที่แสดงออกถึงความรู้สึกแปลกแยกของ “ชาติโปลิชและฮังการีเรียน” ในสหภาพยุโรป

ในระยะเวลาแห่งวิกฤตการณ์ แนวคิดว่าด้วย “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ที่ประชาชาติแห่งยุโรปนั้นเป็นผู้ถือครองอำนาจอธิปไตยแห่งชาติและรักษาไว้ซึ่งอัตลักษณ์แห่งชาติเช่นกันกำลังเผชิญกับวิกฤตการณ์แห่งประชาชาติ วิกฤตการณ์สหภาพยุโรปได้นำมาซึ่งวิกฤติแห่งการสูญเสียอำนาจอธิปไตยและวิกฤติแห่งการสูญเสียอัตลักษณ์แห่งชาติ ซึ่งวิกฤติแห่งประชาชาติดังกล่าวเกิดขึ้นจากกระแส “ความเป็นอื่น” ทั้งในเชิงหลักการและนโยบายของสหภาพยุโรป นอกเหนือพรหมแดนรัฐชาติและการควบคุมของรัฐชาติที่พัดพาเข้ามามีผลกระทบและสร้างความไม่เสถียรต่อโปแลนด์และฮังการี

แนวคิดว่าด้วย “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ของพรรค Law and Justice ในโปแลนด์หลังวิกฤตการณ์

อำนาจอธิปไตยแห่งชาติและสหภาพยุโรป

กรณีโปแลนด์ พรรค Law and Justice ยังคงยืนยันทัศนะที่ระเบียบแห่งยุโรปที่เป็น “ชุมชนตามธรรมชาติ” (“natural communities”)²³ อันเป็นไปตามปกติสามัญ ดังนี้:

“[European] Union of common sense, a Union that believes in the strength and activity of natural communities - from families to European nations and states”²⁴

จากข้อความดังกล่าวการรวมยุโรปที่จะเป็นไปตามสภาพธรรมชาติ จะต้องเป็นสหภาพที่ “รัฐ” และ “ชาติ” แห่งยุโรปมีความเข้มแข็ง การรวมยุโรปบนพื้นฐานของหลักการแบบเหนือรัฐในทัศนะของพรรค Law and Justice จึงเป็นความผิดปกติไปจากธรรมชาติ

ในเอกสารการเลือกตั้งของพรรค Law and Justice ปี 2014 ซึ่ง ณ เวลาดังกล่าว สหภาพยุโรปกำลังฟื้นคืนจากวิกฤตการณ์หนี้สาธารณะและกำลังเผชิญต่อวิกฤตการณ์ระลอกใหม่ ซึ่งคือวิกฤตการณ์ผู้ลี้ภัย โปแลนด์นั้นตกอยู่ภายใต้การนำของรัฐบาลพรรค Civic Platform ซึ่งเป็นพรรคที่สนับสนุนสหภาพยุโรปตั้งนโนบายต่อยุโรปของโปแลนด์ในระยเวลาดังกล่าวจึงมีทิศทางที่เกื้อหนุนทิศทางการบูรณาการสหภาพยุโรปที่มีลักษณะเหนือรัฐ และนโยบายที่ดำเนินโดยสหภาพยุโรป พรรค Law and Justice ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านได้แสดงทัศนะต่อแนวคิดการบูรณาการสหภาพยุโรปว่า:

“[...] for us Poles our own state has also got another meaning – no sovereign Polish state existed for 123 years. We could not decide on our own fate, which is why we have recognised the Polish state as a value of the highest order, and any form of undermining its sovereignty or existence are unacceptable, dangerous to the nation and a threat to Polishness in the current and historical dimension.”²⁵

ประวัติศาสตร์แห่งการสูญเสียอำนาจอธิปไตยที่ชาติโปแลนด์เผชิญมาเป็นเวลา 123 ปี ได้ถูกยกขึ้นมาเทียบกับสถานการณ์ที่โปแลนด์เผชิญท่ามกลางวิกฤตการณ์สหภาพยุโรป การรวมยุโรปในระเบียบแบบเหนือรัฐนำไปสู่การหวนระลึกถึงสภาวะที่โปแลนด์ไม่สามารถใช้อำนาจอธิปไตยแห่งชาติในการกำหนด “ชะตากรรม” ของชาติได้อย่างที่เคย

เกิดขึ้นมาแล้วในประวัติศาสตร์ ความเข้มแข็งของรัฐจึงเป็นสิ่งที่จะต้องรักษาไว้ ดังนั้น พรรค Law and Justice มีทัศนะว่าสถานะเหนือรัฐและอิทธิพลภายนอกที่นำมาสู่การเกิดวิกฤตการณ์นั้นนับว่า “เป็นภัยอันตราย” ต่อ “ชาติ” และ “ความเป็นปอลิช” ที่พรรคไม่ต้องการให้ประวัติศาสตร์ซ้ำรอย นอกจากนั้น พรรคยังได้ระบุเพิ่มว่า “การทดลองทางวัฒนธรรมที่ไร้อารยะ” (ซึ่งหมายถึงความพยายามของสหภาพยุโรปในการสร้างอัตลักษณ์ร่วมยุโรป) และที่ส่อเสี่ยงต่อการทำลาย “ธรรมเนียม วัฒนธรรม อัตลักษณ์แห่งชาติปอลิช และวิถีชีวิตแบบปอลิช” เป็นสิ่งที่พรรคและ “สังคมปอลิช” ไม่สามารถยอมรับได้²⁶ ดังนั้น พรรคจึงต้องการตั้งคำถามต่อ “หลักการพื้นฐานในการรวมยุโรป” และพรรคเชื่อว่า “ความเป็นจริงของสหภาพยุโรปหลังวิกฤตการณ์นั้นเป็นสิ่งที่ผิดและสร้างความทุกข์ทรมานให้แก่บรรดารัฐยุโรปเอง เนื่องจากการใช้อำนาจควบคุมที่เกินเลย ความไม่เท่าเทียมทางการเมืองระหว่างรัฐสมาชิก สภาวะขาดดุลประชาธิปไตย และการล่มสลายลงของอารยธรรม ซึ่งความทุกข์ทรมานนั้นจะนำไปสู่ความอ่อนแอของภูมิภาคยุโรปในท้ายที่สุด”²⁷ ในทัศนะของพรรค Law and Justice แนวคิดที่ว่าด้วย “ยุโรปแห่งประชาชาติ” จึงกำลังเผชิญต่อวิกฤตเหนือรัฐที่เป็นภัยคุกคามต่อประชาชาติ

วิกฤตการณ์หนี้สาธารณะยุโรปโซน และอำนาจอธิปไตยแห่งชาติ

วิกฤตการณ์หนี้สาธารณะยุโรปโซนในปีค.ศ. 2010 นับว่าเป็นวิกฤตการณ์ที่นำมาสู่คำถามว่าด้วยโครงสร้างเชิงอำนาจทางเศรษฐกิจในสหภาพยุโรป เนื่องจากมาตรการให้ความช่วยเหลือทางการเงินต่อรัฐที่ประสบวิกฤตหนี้สาธารณะอย่างกิริซลูกกำหนดควบคุมนโยบายทางการเงินโดยรัฐสมาชิกที่มีอิทธิพลทางเศรษฐกิจในโครงสร้างทางการเงินในสหภาพยุโรปอย่างเยอรมนี กรณียุโรปแลนด์ ถึงแม้ว่าโปแลนด์จะยังไม่ได้รับเงินสกุลยูโร แต่อย่างไรก็ตาม วิกฤตการณ์หนี้สาธารณะในทัศนะของพรรค Civic Platform ซึ่งเป็นพรรครัฐบาลในช่วงระยะเวลาที่เกิดวิกฤตการณ์คือโอกาสในการที่โปแลนด์จะมีบทบาทที่เพิ่มขึ้นในสหภาพ

ยุโรป และโอกาสในการบูรณาการสหภาพยุโรปที่ใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น ในทางกลับกัน พรรค Law and Justice ซึ่ง ณ เวลานั้นเป็นพรรคฝ่ายค้านในรัฐสภาตีความวิกฤตการณ์หนี้สาธารณะว่าประเด็นปัญหาว่าด้วยการสูญเสียอธิปไตยทางเศรษฐกิจและการตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของชาติที่มีอำนาจมากกว่า²⁸ อย่างที่ Jarosław Kaczyński ประธานพรรค Law and Justice และผู้กุมทิศทางของพรรคได้กล่าวไว้ในปี ค.ศ. 2011 ว่า:

“Germany will be a weak hegemon, taking self-determination from us, not giving anything in return. Remember that the state is conducting traditional pro-German policy [...] the policy of the current government, so openly surrendered to Moscow and Berlin, has unfortunately deprived us of a lot of our credibility.”²⁹

ตามที่เสนอของพรรค Law and Justice การดำเนินนโยบายที่สนับสนุนทิศทางการดำเนินงานของสหภาพยุโรปนั้นเป็นนับว่าเป็น “นโยบายที่สนับสนุนอำนาจนำของเยอรมนี” (“pro-German policy”) และการดำเนินนโยบายยุโรปในลักษณะดังกล่าวเพียงแต่นำมาสู่ความอ่อนแอของโปแลนด์เท่านั้น เนื่องจาก “เยอรมนีนั้นเป็นเพียงอำนาจที่อ่อนแอ ลิดรอนความสามารถของโปแลนด์ที่จะกำหนดทิศทางของตนเองอย่างเป็นอิสระ ข้ำร้ายเยอรมนีก็ไม่ได้ตอบแทนอะไรกลับมา” ดังนั้น การดำเนินนโยบายสนับสนุน “ความเป็นอื่น” ซึ่งหมายถึงสหภาพยุโรปที่ถูกครอบงำโดยเยอรมนีจะนำโปแลนด์ไปสู่สภาวะที่สูญเสียอำนาจอธิปไตย

วิกฤตการณ์ผู้ลี้ภัย อำนาจอธิปไตยแห่งชาติ และอัตลักษณ์แห่งชาติ

สหภาพยุโรปได้ดำเนินนโยบายเปิดรับผู้ลี้ภัย ซึ่งนำโดยเยอรมนีเพื่อตอบสนองวิกฤตการณ์ทางมนุษยธรรมที่เกิดขึ้นค.ศ. 2015 นำมาสู่

การหลั่งไหลของผู้ลี้ภัยจากทวีปแอฟริกาเหนือและตะวันออกกลางเข้าสู่ยุโรปภาคพื้นทวีป กระแสผู้ลี้ภัย หรือกระแสของ “ความเป็นอื่น” ได้พัดพาความหวาดกลัวผ่านเข้ามาในโปแลนด์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ถึงแม้ว่าโปแลนด์จะจะไม่ได้รับการให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมในการรับผู้ลี้ภัยมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับรัฐอื่นในสหภาพยุโรป³⁰ ตลอดจนปฏิเสธที่จะรับผู้ลี้ภัยตามจำนวนที่สหภาพยุโรปจัดสรรให้ แต่กระแสความกลัว “ความเป็นอื่น” ก็ยังคงปกคลุมทั่วโปแลนด์ ทั้ง “ความเป็นอื่น” จากสหภาพยุโรป และ “ความเป็นอื่น” จากผู้ลี้ภัย

เมื่อพิจารณาจากวาทะของ Kaczyński แล้ว พรรค Law and Justice ได้ทำให้วิกฤตการณ์ผู้ลี้ภัยได้กลายเป็นประเด็นว่าด้วยอำนาจอธิปไตย:

“In reality, the high house, one question is important: does the government have the right to—acting under foreign, external pressure and with no explicit agreement of the nation—to take decisions that can have negative influence on our lives, on our everyday reality, on our public life, on our public sphere, on our de facto sphere of freedom and lastly, what has been brought up before, on our security.”³¹

วิกฤตการณ์ผู้ลี้ภัย เป็นวิกฤตการณ์ทางมนุษยธรรมที่รัฐสมาชิกจะแสดงออกซึ่ง “ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสหภาพยุโรป” ซึ่งสหภาพยุโรปได้กำหนดกลไกจัดสรรการรับผู้ลี้ภัยที่รัฐสมาชิกจะต้องรับตามนโยบายที่สหภาพยุโรปเป็นผู้กำหนด อย่างไรก็ตาม Kaczyński ได้ตั้งคำถามต่ออำนาจเหนือรัฐของสหภาพยุโรปที่มีอำนาจในการกำหนดการกระทำของรัฐสมาชิกโดยที่รัฐสมาชิกยังไม่ได้ยินยอมว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรมแล้วหรือไม่ นอกจากนี้ วาทะของ Kaczyński ได้

สะท้อนวิธีคิดของพรรคที่ว่า การที่ชาติตกอยู่ภายใต้อิทธิพลต่างชาติจะนำมาสู่ผลร้ายต่อ “ชีวิตประจำวัน” หรือแม้กระทั่ง “ความมั่นคง” ของชาติโปแลนด์ เนื่องจากการตกอยู่ใต้อิทธิพลต่างชาตินั้นจะนำมาซึ่งการสูญเสียการควบคุมโดยชาติ

ความกลัวต่อ “ความเป็นอื่น” ที่กระแสผู้ลี้ภัยพัดเข้ามายังปรากฏในลักษณะของวิกฤติการสูญเสียอัตลักษณ์แห่งชาติที่กำลังเกิดขึ้นทั่วยุโรปอย่างที่ Kaczyński ได้กล่าวไว้ว่า:

“Or what is going on in Italy? Churches have been taken over and are often treated as toilets. What is going on in France? Non-stop arguments, Sharia introduced, even patrols which check if Sharia is observed. Same in London or even in the toughest in this case Germany, all of this is taking place. So do you all want that all of this becomes reality in Poland, that we stop feeling at home in our own country? Is that what you want?”³²

มโนทัศน์ว่าด้วยวิกฤติแห่งการสูญเสียอำนาจอัตลักษณ์แห่งชาติของพรรค Law and Justice นั้นวางอยู่บนแนวคิดความเกลียดกลัวอิสลาม (Islamophobia) โดยการที่ผู้ลี้ภัยจากแอฟริกาเหนือและตะวันออกกลางซึ่งมีพื้นเพทางศาสนาเป็นอิสลามอพยพเข้ามาในยุโรป ความเป็นอิสลามจะนำมาสู่ความเสื่อมถอยของอารยธรรมคริสต์ซึ่งเป็นรากฐานอารยธรรมยุโรป และจากวาทะดังกล่าว การรับผู้ลี้ภัยเข้ามาอาศัยอยู่ในโปแลนด์จะนำมาสู่ความโกลาหลจนวายเป็นภัยที่เกิดขึ้นในอิตาลี ฝรั่งเศสและเยอรมนีเนื่องจากความไม่ลงรอยระหว่างวัฒนธรรมคริสต์และอิสลาม ดังนั้นพรรค Law and Justice จึงไม่ต้องการให้สภาวะดังกล่าวเกิดขึ้นในโปแลนด์ ซึ่งศาสนาคริสต์นั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญของ “ความเป็นโปลิช”

ประเด็นว่าด้วยหลักนิติธรรม (Rule of Law) และอำนาจ อธิปไตย

การปฏิรูปตุลาการโดยพรรค Law and Justice ที่นำมาสู่วิกฤต
 รัฐธรรมนูญ ค.ศ. 2016 ทำลายดุลยภาพการคานอำนาจระหว่างอำนาจ
 นิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการและรวบอำนาจเข้าสู่ฝ่าย
 บริหาร เพื่อให้ฝ่ายบริหารมีความเข้มแข็ง สามารถใช้อำนาจในนามของ
 ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้โดยตรงและโดยที่กำจัด
 โครงสร้างที่ขัดขวางความเชื่อมโยงระหว่างพรรคและ “เจตจำนงของ
 ประชาชน”³³ การปฏิรูปตุลาการดังกล่าวได้สร้างความตึงเครียดและ
 ขัดแย้งระหว่างรัฐบาล Law and Justice และสหภาพยุโรป เมื่อคณะ
 กรรมการยุโรป (European Commission) ตัดสินใจดำเนิน
 กระบวนการตามมาตราที่ 7 ตามสนธิสัญญาสหภาพยุโรปว่าด้วย
 “การละเมิดคุณค่าสหภาพยุโรป”³⁴ อย่างไรก็ตาม วาทกรรมของพรรค
 สะท้อนให้เห็นว่า การใช้อำนาจของสหภาพยุโรปผ่านคณะกรรมการ
 ยุโรปนั้นเป็นการแทรกแซงโปแลนด์ในการจัดการสถาบันทางการเมือง
 อย่างที่นายกรัฐมนตรี Mateusz Morawiecki ได้กล่าวไว้ที่รัฐสภายุโรป
 ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2018 ว่า:

“Poland is a proud country, please do not
 lecture us, we know exactly how to manage our
 institutions”³⁵

แนวคิดว่าด้วย “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ของพรรค Fidesz ในฮังการีหลังวิกฤตการณ์

อำนาจอธิปไตยแห่งชาติและสหภาพยุโรป

กรณีฮังการี พรรค Fidesz ได้เน้นย้ำถึงแนวคิดการรวมยุโรป
 ว่าด้วย “ยุโรปแห่งประชาชาติ” โดยการ “รวมสหภาพยุโรปที่เข้มแข็ง
 จะต้องอยู่บนรากฐานของรัฐสมาชิกที่เข้มแข็ง และสหภาพยุโรปจะต้อง

ไม่ดำเนินกระบวนการบูรณาการที่ฝืนธรรมชาติ เพราะการบูรณาการที่ฝืนธรรมชาติจะนำมาซึ่งอันตรายมากกว่าประโยชน์ของสหภาพยุโรป”³⁶ จากวาทกรรมดังกล่าว ระบียบของการรวมยุโรปที่พรรค Fidesz ปราศรัยที่จะให้เกิดขึ้นนั้น อยู่บนฐานของรัฐบาลที่ทรงอำนาจอธิปไตย ไม่ใช่การที่สหภาพยุโรปมีอำนาจเหนือรัฐ

นอกจากนี้ ในวันครบรอบ 62 ปี การปฏิวัติค.ศ. 1956 และการต่อสู้เพื่ออิสรภาพในวันที่ 24 ตุลาคม ค.ศ. 2018 Orban ได้กล่าวสุนทรพจน์ที่แสดงถึงสภาวะการรวมยุโรปที่ชาติยังการกำลังเผชิญ:

“[...] When a European comes into this world, they are German, French, Italian, Polish or Hungarian. This is the order of history and nature. [...] Europe is the homeland of nations, and not a melting pot. And so who would have thought that the imperial idea – which has repeatedly left Europe in ruins – could reappear? [...]

Europe’s greatness, strength and glory has derived from nations both competing and cooperating with one another. Nations have respected one another’s rights, protected the interests of their citizens, were able to cooperate well, and shared the blessings of peace, growth and security. [...] A decade and a half ago, this was the kind of Europe – a Europe of nations – that we Hungarians were joining. [...]

Brussels today is ruled by those who want to replace an alliance of free nations with a European empire: a European empire led not

by the elected leaders of nations, but by Brussels bureaucrats. Believers in a European empire are also in government in a number of European countries today. [...]”³⁷

สภาวะวิกฤตที่ชาติฮังการีกำลังเผชิญอยู่ คือสภาวะที่ “ยุโรปแห่งประชาชาติ” กำลังเผชิญต่อ “อำนาจจักรวรรดินิยม” ที่พังทลายยุโรปมาแล้วนับครั้งไม่ถ้วนในประวัติศาสตร์ สภาวะตามธรรมชาติที่ดำรงอยู่ในยุโรปคือสภาวะที่พรมแดนรัฐและความเป็นชาติทางวัฒนธรรมนั้นสัมพันธ์กัน และไม่มีอำนาจจักรวรรดินิยมที่จะมีอำนาจเหนือและกลืนกินความเป็นรัฐชาติซึ่งจะนำไปสู่การทำลาย “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของความยิ่งใหญ่และมั่งคั่งของให้ล่มสลายลง และอำนาจจักรวรรดินิยมที่บรรดาประชาชาติยุโรปทั้งหลายกำลังเผชิญอยู่นั้นคือ “จักรวรรดิสหภาพยุโรป” ที่มีอำนาจรวมศูนย์อยู่ที่บรัสเซลส์และประสงค์ที่จะ สลาย “ยุโรปแห่งประชาชาติ” และแทนที่ระเบียบแห่งยุโรปด้วย “จักรวรรดิสหภาพยุโรป” ดังนั้น สหภาพยุโรปที่พรรค Fidesz เปรียบให้เป็น “จักรวรรดิ” จึงเป็นภัยคุกคามต่อการดำรงอยู่และการรักษาผลประโยชน์ของ “ชาติฮังการี” ในยุโรป การรวมยุโรปผ่านแนวคิด “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ที่ “ชาติฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี โปแลนด์ และฮังการี” ยังดำรงอยู่จึงเป็นระเบียบแห่งยุโรปที่พรรค Fidesz เรียกร้อง และจะนำไปสู่หลีกเลี่ยงการพังทลายลงของยุโรปอีกครั้ง

วิกฤตการณ์หนี้สาธารณะยุโรปโซน และอำนาจอหิปัตย์แห่งชาติ

วิกฤตการณ์หนี้สาธารณะยุโรปโซนค.ศ. 2010 ซึ่งเป็นวิกฤตการณ์เศรษฐกิจร่วมสมัยกับวิกฤตเศรษฐกิจโลกส่งผลต่อสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในฮังการีจนต้องรับแพ็คเกจช่วยเหลือจาก IMF World Bank และสหภาพยุโรปในค.ศ. 2008 อย่างไรก็ตาม เมื่อพรรค Fidesz ชนะการเลือกตั้งอย่างท่วมท้นในปีค.ศ. 2010 รัฐบาลพรรค Fidesz ภายใต้

การนำของ Orban ได้เริ่มลงมือปฏิรูปรัฐในมิติต่างๆ รวมถึงการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ “ชาติ” นั้นเป็นผู้ดำเนินการปฏิรูปและฟื้นฟูเศรษฐกิจได้ในที่สุด ไม่ได้เผชิญสภาวะวิกฤติหนี้ยุโรปโซนอและมาตรการรัดเข็มขัดในการควบคุมวินัยการคลังที่ควบคุมโดยสหภาพยุโรป Peter Szijarto โฆษกของ Orban ได้กล่าวไว้ว่า:

“In 2010, Hungary was really at the edge of a cliff, and maybe even a step beyond. [...] Without [Orban’s] courage, without his greatness . . . Hungary would have been on the path of Greece.”³⁸

จากวาทะดังกล่าว พรรค Fidesz เชื่อว่าการที่ยังการไม่ต้องเสียอำนาจอธิปไตยทางเศรษฐกิจต่อสหภาพยุโรปหรือองค์กรระหว่างประเทศทางการเงินอย่างที่กรีซต้องเผชิญและชาติมีความสามารถในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจเองนั้นเป็นเรื่องที่ดี ดังนั้น วิกฤตการณ์หนี้สาธารณะยุโรปโซนจึงเป็นประเด็นว่าด้วยอธิปไตยทางเศรษฐกิจแห่งชาติ

วิกฤตการณ์ผู้ลี้ภัย อำนาจอธิปไตยแห่งชาติ และอัตลักษณ์แห่งชาติ

วิกฤตการณ์ผู้ลี้ภัยสหภาพยุโรป เป็นวิกฤตการณ์ที่รัฐสมาชิกในสหภาพยุโรปต้องเผชิญร่วมกันอย่างเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตามปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่ส่งผลให้แต่ละบริเวณในยุโรปเผชิญต่อความแรงของ “คลื่นแห่งความเป็นอื่น” อย่างไม่เท่ากัน ยังการียภายใต้รัฐบาล Fidesz ต้องการปิดกั้นกระแสความเป็นอื่นไม่ให้แทรกซึมเข้ามาสู่พรมแดนแห่งชาติยังการียผ่านการสร้างรั้วยาว 175 กิโลเมตรเพื่อกั้นระหว่างพรมแดนยังการียและเซอร์เบียในค.ศ. 2015 ตลอดจนจัดให้มีการทำประชามติระดับชาติว่าประชาชนยังการียจะยอมรับการจัดสรรโควตาผู้ลี้ภัยของสหภาพยุโรปหรือไม่ในปีค.ศ. 2016 การสร้างรั้วกั้นบริเวณชายแดนยังการีย-เซอร์เบีย และผลของการทำประชามตินั้นสะท้อนถึงการปฏิเสธ “ความเป็นอื่น” นอกเหนือความเป็นชาติยังการียได้เป็นอย่างดี

การปฏิเสธความเป็นอื่นของพรรค Fidesz สามารถสะท้อนความกังวลว่าด้วยอำนาจอธิปไตยแห่งชาติผ่านข้อเขียนว่าด้วย “ฮังการีและวิกฤติแห่งยุโรป” ที่ Orban เขียนขึ้นมา ว่า:

“It is plain to see that on this issue the Union is divided into two camps: unionists and sovereignists. The unionists call for a United States of Europe and mandatory settlement quotas, while the sovereignists desire a Europe of free and sovereign nations and will not hear of quotas of any kind. [...] We cannot allow brussels to put itself above the law.”³⁹

วิกฤตการณ์ผู้ลี้ภัยได้แบ่งสหภาพยุโรปออกเป็นสองขั้ว คือยุโรปที่ต้องการ “สหรัฐแห่งยุโรป” และยุโรปที่ต้องการ “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ซึ่งแน่นอนว่าฮังการีนั้นต้องการที่จะให้สหภาพยุโรปเป็นการรวมกันของ “ยุโรปแห่งประชาชาติ” จะประชาชาติมีอำนาจเท่ากันและสหภาพยุโรปจะไม่มีอำนาจเหนือรัฐในการบอกให้ชาติในยุโรปรับผู้ลี้ภัย วิกฤตการณ์ผู้ลี้ภัย จึงไม่ใช่เพียงวิกฤตการณ์ที่ว่าด้วย “ความเป็นอื่น” ในทางวัฒนธรรม หากแต่เป็นปัญหาว่าด้วยอำนาจอธิปไตยแห่งชาติอีกด้วยที่ “ความเป็นอื่น” ในทางอำนาจอธิปไตยซึ่งหมายถึงสหภาพยุโรปนั้นได้ลดทอนอำนาจอธิปไตยแห่งชาติฮังการี

พรรค Fidesz ได้แสดงความวิตกกังวลต่อความเสื่อมถอยในเชิงอัตลักษณ์แห่งชาติและอารยธรรมยุโรป:

“The nature of civilization disaster is that it does not happen overnight. Instead it proceeds slowly, but inexorably, as differences in fertility rates and repeated flows of mass migration change the composition and culture of the European population.”⁴⁰

ในทัศนะของพรรค Fidesz การเปิดรับผู้ลี้ภัยที่เป็นชาวมุสลิมเข้ามาในพรมแดนของบรรดาชาติยุโรปจะส่งผลให้อารยธรรมคริสต์ซึ่งเป็นอารยธรรมพื้นฐานแปรเปลี่ยนและล่มสลายไปอันเป็นผลมาจากการที่กระแสวัฒนธรรมอิสลามหลังไหลเข้ามาปะปน

เมื่อพิจารณาว่าทหกรรมในแนวคิดที่ว่าด้วย “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ที่ต่อต้านสหภาพยุโรปท่ามกลางระยะเวลาแห่งวิกฤตการณ์สหภาพยุโรป แนวคิดขวาอนุรักษนิยมและชาตินิยมที่ให้ความสำคัญต่อ “อธิปไตยแห่งชาติ” และ “อัตลักษณ์แห่งชาติ” ยังคงเป็นแนวคิดหลักในการทำความเข้าใจโลกทัศน์ของพรรค Law and Justice และพรรค Fidesz ที่ “ชาติโปลิช” และ “ชาติฮังการี” จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการรวมสหภาพยุโรปที่เข้มแข็ง อย่างไรก็ตาม วิกฤตการณ์สหภาพยุโรปได้สร้างมิติของ “ความเป็นเรา” และ “ความเป็นอื่น” ที่ชัดเจนขึ้น “ความเป็นอื่น” ที่หมายถึงทั้งอำนาจอื่นที่ไม่ใช่อำนาจแห่งชาติและอัตลักษณ์ที่ไม่ใช่อัตลักษณ์แห่งชาติได้เป็นกระแสพัดพาผ่านเข้ามาในพรมแดนแห่งชาติได้นำชาติโปลิช ชาติฮังการี และแนวคิดที่ว่าด้วย “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ไปเผชิญต่อวิกฤตการณ์แห่งการสูญเสียอธิปไตยแห่งชาติและการสูญเสียอัตลักษณ์แห่งชาติ

7. บทสรุป

ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเศรษฐกิจช่วงปลายสงครามเย็น การปฏิวัติค.ศ. 1989 ได้ปลดปล่อยโปแลนด์และฮังการีออกจากกรังเงาอิทธิพลของมหาอำนาจสหภาพโซเวียต และเปิดให้ทั้งสองประเทศ “หวนคืนสู่ยุโรป” โอบรับระบอบการเมืองแบบเสรีนิยมประชาธิปไตยและเศรษฐกิจแบบทุนนิยมอีกครั้ง และที่สำคัญในปีค.ศ. 2004 ทั้งสองประเทศได้ตอกย้ำ “ฉันทมติเสรีนิยม” ให้หนักแน่นอีกครั้งผ่านการเข้าร่วมกระบวนการบูรณาการยุโรปภายใต้การนำของสหภาพยุโรป

ทว่า การบูรณาการสหภาพยุโรปบนฐานคิดแบบเหนือรัฐที่ต้องอาศัยการหยิบยกอำนาจอธิปไตยทางการเมืองและเศรษฐกิจบางส่วนจากรัฐสมาชิกเพื่อนำไปสู่ความร่วมมือที่แนบแน่นและผูกพันระหว่างรัฐสมาชิกมากยิ่งขึ้นไม่ใช่กระแสความคิดเพียงหนึ่งเดียวที่ไหลเวียนอยู่ในภูมิภาคยุโรปกลางเท่านั้น แต่ “ปัญหาว่าด้วยชาติ” ว่าด้วยความผันผวนของอำนาจอธิปไตยและอัตลักษณ์แห่งชาติของโปแลนด์และฮังการีที่มีมาตลอดระยะเวลาประวัติศาสตร์จากการตกอยู่ภายใต้อิทธิพลครอบงำของชาติมหาอำนาจก็ยังคงเป็นคำถามที่ไม่มีคำตอบที่ชัดเจนแม้ “หวนคืนสู่ยุโรป” สำเร็จเสร็จสิ้นหลังเข้าร่วมสหภาพยุโรปแล้วก็ตาม ในทางกลับกัน การ “หวนคืนสู่ยุโรป” นำไปสู่ความพยายามแสวงหาคำตอบว่า ที่ทางของอำนาจอธิปไตยและอัตลักษณ์แห่งชาติของโปแลนด์และฮังการีควรเป็นอย่างไรท่ามกลางกระแสการบูรณาการสหภาพยุโรปในศตวรรษที่ 21 และคำตอบต่อความเป็นรัฐชาติยิ่งถูกขบขันให้ชัดเจนและหนักแน่นมากขึ้นเมื่อสหภาพยุโรปเผชิญต่อวิกฤตการณ์ผู้ลี้ภัยและวิกฤตการณ์สหภาพการเงิน

ก่อนวิกฤตการณ์จะโหมกระหน่ำ วาทกรรมการต่อต้านสหภาพยุโรปของพรรค Law and Justice แห่งโปแลนด์และพรรค Fidesz แห่งฮังการีสะท้อนให้เห็นว่า การรวมยุโรปที่ทั้งสองพรรคปรารถนาคือ “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ที่รัฐชาติทั้งหลายแห่งยุโรปร่วมมือระหว่างกันบนฐานของการรักษามันอธิปไตยทางการเมือง เศรษฐกิจ และความเป็น “ชาติ” ของตนเองไว้อย่างสมบูรณ์ กล่าวอีกอย่างคือ ทั้งสองพรรคมองว่า สหภาพยุโรปจะเข้มแข็ง トラบเท่าที่กระบวนการรวมยุโรปไม่ละเมิดต่ออธิปไตยและความเป็นชาติของโปแลนด์และฮังการี

เมื่อคราววิกฤตมาเยือนเมื่อค.ศ. 2015 พลวัตวิกฤตการณ์สหภาพยุโรปได้แปรเปลี่ยนแนวคิด “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ของทั้งสองพรรคการเมือง ฐานคิดการต่อต้านสหภาพยุโรปว่าด้วย “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ยังคงอยู่บนพื้นฐานของอุดมการณ์ชาวนาธิปไตยนิยมและประชานิยมเช่นเดิม หากแต่วาทกรรมได้เปลี่ยนจุดเน้นจากการผลัก

ต้นความเข้มแข็งของอำนาจอธิปไตยและอัตลักษณ์แห่ง “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ไปสู่การที่ “ยุโรปแห่งประชาชาติ” นั้นกำลังเผชิญต่อวิกฤตการณ์แห่งการสูญเสียอำนาจอธิปไตยและอัตลักษณ์แห่งชาติจากสหภาพยุโรป วิกฤตการณ์สหภาพยุโรปซับซ้อนแนวคิดแบบชาวนูร์กซ์นิยมชาตินิยมและประชานิยมในวาทกรรมการต่อต้านสหภาพยุโรปอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมามากยิ่งขึ้น โดยทั้งสองพรรควางวาทกรรมให้สหภาพยุโรปคือ ‘ความเป็นอื่น’ ที่กำลังบ่อนทำลายอำนาจอธิปไตยและอัตลักษณ์แห่งชาติโพลิชและฮังการีนั้น ไม่ว่าจะเป็นแนวทางการบูรณาการแบบเหนือรัฐที่คุกคามการรักษาอธิปไตยและผลประโยชน์แห่งชาติ นโยบายรับผู้ลี้ภัยที่เปิดพรมแดนให้ความเป็นอื่นทางวัฒนธรรมหลั่งไหลเข้ามาทำลายชุมชนแห่งชาติ หรือนโยบายสหภาพการเงินร่วมที่อาจเปิดให้อิทธิพลของรัฐสมาชิกอื่นที่มั่งคั่งไปด้วยอำนาจทางการเงินเศรษฐกิจเข้ามาสู่พรมแดนของโปแลนด์และฮังการี วาทกรรม “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ของพรรค Law and Justice และพรรค Fidesz เสมือนปฏิเสธหลักการและการดำเนินนโยบายของสหภาพยุโรปวางตัวเป็นขั้วตรงข้ามอย่างชัดเจนกว่าช่วงก่อนวิกฤตการณ์ อย่างไรก็ตาม ระดับความรุนแรงและแข็งแกร่งของวาทกรรม “ยุโรปแห่งประชาชาติ” ของทั้งสองพรรคในช่วงที่เป็นรัฐบาล ก็ไม่ได้นำพาทั้งสองประเทศไปสู่จุดที่เกิด ‘Polexit’ หรือ ‘Hungaleave’ ที่ตัดสินใจตัดขาดประเทศจากการรวมยุโรปและออกจากสหภาพยุโรปในเชิงการปฏิบัติ

NOTES

- 1 Jacek Kucharczyk and Joanna Fomina, “The Specter Haunting Europe: Populism and Protest in Poland,” *Journal of Democracy* 27, no.4 (2016): 58-68.
- 2 Jacques Rupnik, “Eastern Europe: The International Context,” *Journal of Democracy* 11, no.2 (2000): 115-129.
- 3 Nathalie Brack and Nicholas Startin, “Introduction: Euroscepticism, from the margins to the mainstream,” *International Political Science Review* 36, no. 3 (2015): 239-240.
- 4 Paul Taggart and Aleks Szczerbiak, “Putting Brexit into perspective: the effect of the Eurozone and migration crises and Brexit on Euroscepticism in European states,” *Journal of European Public Policy* Vol.25, no. 8 (2018): 1194.
- 5 Kucharczyk and Fomina, “The Specter Haunting Europe: Populism and Protest in Poland,” 58-61.
- 6 Taggart and Szczerbiak, “Putting Brexit into perspective: the effect of the Eurozone and migration crises and Brexit on Euroscepticism in European states,” 1194.
- 7 Ibid.
- 8 Liesbet Hooghe and Gary Marks, “A Postfunctionalist Theory of European Integration: From Permissive Consensus to Constraining,” *British Journal of Political Science* 39, no.1 (January 2009): 5.

- 9 Michal Kopeček, “Sovereignty, ‘Return to Europe’ and Democratic Distrust in the East after 1989 in the Light of Brexit,” *Contemporary European History* 28, no.1 (2019): 73-76.
- 10 Hooghe and Marks, “A Postfunctionalist Theory of European Integration: From Permissive Consensus to Constraining,” 5.
- 11 Ivan Krastev, “The Unraveling of the Post-1989 Order,” *Journal of Democracy* 27, no.4 (2016): 58-68.
- 12 Molly O’Neal, “The European ‘Other’ in Poland’s Conservative Identity Project,” *Italian Journal of International Affairs* 52, no.1 (2017): 28-45.
- 13 Ibid.
- 14 Krastev, “The Unraveling of the Post-1989 Order,” 60.
- 15 Ibid.
- 16 O’Neal, “The European ‘Other’ in Poland’s Conservative Identity Project,” 30-35.
- 17 Cas Mudde, “Populist Zeigeist,” *Government and Opposition*, no. 39 (2004): 542-544, doi: 10.1111/j.1477-7053.2004.00135.x
- 18 Ibid.
- 19 Aleks Szczerbiak, “Euroscepticism and ‘Eurorealism’ in Polish Party System” in *Opposing Europe? The Comparative Party Politics of Euroscepticism*, Paul Taggart and Aleks Szczerbiak, eds. (Oxford University Press, 2008), 235.

- 20 Ibid.
- 21 PiS, *IV Rzeczpospolita Sprawiedliwość dla Wszystkich: Program 2005* (PiS, 2005).
- 22 Fidesz “Stronger Hungary”
- 23 Adam Balcer, Piotr Buras, Grzegorz Grpmadzki and Eugeniusz Smolar, *Change in Poland, but what change? Assumptions of Law and Justice party foreign policy* (Stefan Batory Foundation, 2016), <http://www.batory.org.pl/upload/files/Programy%20operacyjne/Otwarta%20Europa/Change%20in%20Poland.pdf>.
- 24 Ibid.
- 25 Ibid.
- 26 PiS, *Zdrowie Praca Rodzina: Program Prawa I Sprawiedliwości* (PiS, 2014).
- 27 Ibid.
- 28 Charlotte Galpin, *The Euro Crisis and European Identities* (Palgrave Macmillan, 2017), 151-169.
- 29 Ibid.
- 30 Michał Krzyżanowski, “Discursive Shifts in Ethno-Nationalistic Politics: On Politicization and Mediatization of the ‘Refugee Crisis’ in Poland,” *Journal of Immigrant & Refugee Studies* 16, no.1-2 (2018): 81.
- 31 Ibid., 83.

- 32 Ibid., 84.
- 33 O’Neal, “The European ‘Other’ in *Poland’s Conservative Identity Project*,” 30-35.
- 34 “How Poland’s government is wakening democracy” *The Economist*, July 25, 2017, <https://www.economist.com/the-economist-explains/2017/07/24/how-polands-government-is-weakening-democracy> (accessed on September 20, 2020).
- 35 “Polish PM to EU: Don’t lecture us,” *The Politico*, <https://www.politico.eu/article/polish-pm-mateusz-morawiecki-to-eu-dont-lecture-us/> (accessed on September 20, 2020)
- 36 Önder Canveren and Fulham Akgül Durakçay, “The Analysis of the Hungarian Government’s Discourse towards the Migration Crisis: A Combination of Securitization and Euroscepticism,” *Yönetim Ve Ekonomi* 24, no.3 (2017): 857-876.
- 37 “Prime Minister Viktor Orbán’s speech on the 62nd anniversary of the 1956 Revolution and Freedom Fight,” *Hungarian Government*, October 24, 2018, <https://www.kormany.hu/en/the-prime-minister/the-prime-minister-s-speeches/prime-minister-viktor-orban-s-speech-on-the-62nd-anniversary-of-the-1956-revolution-and-freedom-fight> (accessed on September 20, 2020).

- 38 “Viktor Orban: the rise of Europe’s troublemaker,” *Financial Times*, January 24, 2018, <https://www.ft.com/content/dda50a3e-0095-11e8-9650-9c0ad-2d7c5b5> (accessed on September 21, 2020).
- 39 Viktor Orbán, “Hungary and the Crisis of Europe,” *Hungarian Review* 8, no.1 (2017), http://hungarianreview.com/article/20170124_hungary_and_the_crisis_of_europe.
- 40 Canveren and Durakçay, “The Analysis of the Hungarian Government’s Discourse towards the Migration Crisis: A Combination of Securitization and Euroscepticism,”